

Stručni rad

S DRUGOG NA TREĆI KAT

Vilma Švab

Osnovna škola Simona Jenka Kranj, PŠ Goriče

Sažetak

Danas je, unatoč svim problemima u svijetu, rak kod djece još uvijek tabu tema. O tome se ne govori naglas. Međutim, rak kod djece postoji i prisutan je među nama. Pojavljuje se bez posebnih znakova upozorenja, a protiv njega se ne bore samo djeca oboljela od bolesti, već i njihove obitelji. Postoje različiti oblici raka, od leukemije pa nadalje. Osim liječnika, u procesu liječenja raka posebnu pažnju potrebno je posvetiti očuvanju mentalnog zdravlja, kako djece tako i roditelja. Jedno od društava koje podiže svijest i pruža podršku roditeljima i djeci je društvo »Junaci s 3. kata«. To je društvo osnovano od strane roditelja koji drugoj djeci žele pružiti podršku i pratnju na tom putu. S obzirom da se o tome premalo govori, razmišljala sam kako bih tu bolest mogla približiti učenicima petih razreda. Poteškoće koje se javljaju u svakodnevnom životu, poput kućanskih poslova i pisanja zadaće, čine im se težima od pomicanja planina. Djeci sam htjela pokazati da je sposobnost obavljanja ovih zadataka privilegij i izazov koji će ih naučiti mnoge stvari potrebne za život. Sudjelovanjem u projektu, koji je nastao sa željom za osvješćivanjem o ovom problemu, djeca su dobila novi pogled na svijet.

Ključne riječi: rak kod djece, osvješćivanje, zlatna vrpca

1. Djeca s drugog kata

Djeca koja su sudjelovala u projektu i kojima sam željela približiti ne samo tematiku bolesti, već putem ove bolesti pokazati koliko je njihovo zdravlje vrijedno i što sve s njime mogu napraviti umjesto da prigovaraju, bili su učenici petog razreda OŠ Simona Jenka Kranj, PŠ Goriče.

Devetnaest znatiželjnih glavica koje sam upoznavala od rujna dalo mi je dobru ideju o tome kako na nenametljiv način potaknuti djecu da obavljaju svoje zadatke. Često su se žalili zbog zadataka koje su tijekom nastave morali samostalno obavljati i koji su od njih zahtijevali više razmišljanja od samog praćenja nastave, a bilo je prigovora i na pisanje domaće zadaće. Tijekom epidemije i održavanja nastave na daljinu sve je bilo drugačije organizirano, a nekoliko puta su spojili nastavu i domaću zadaću pa su cijelo poslijepodne imali vremena za druge vesele aktivnosti. Disciplina za popodnevni školski rad izgubila se nakon povratka u školske klupe, a učenici su se teško privikavali na klasični sustav. Promjene, problemi i neprestana prigovarivanja zbog domaće zadaće te zbog (po njihovom mišljenju) »gubitka vremena«, odvijalo se uoči Međunarodnog dana djece oboljele od malignih bolesti.

2. Djeca s trećeg kata

Sada se s drugog kata selimo na treći kat i u drugu zgradu, odnosno u Pedijatrijsku kliniku u Ljubljani. Djeca s trećeg kata su djeca koja se liječe na odjelu za hematologiju i onkologiju. Radi se o djeci koja su oboljela i liječe se od raka [1]. Djeca boluju od nekoliko vrsta raka: leukemije, tumora središnjeg živčanog sustava, neuroblastoma, limfoma, Wilmsovog tumora, rabdomiosarkoma, Ewingovog sarkoma i drugih [4]. Djecu (i njihove roditelje) čeka dugotrajno liječenje i operacije, što ostavlja posljedice, nuspojave i psihičke probleme. Nakon liječenja suočeni su s novim izazovima: Kome reći? Kako će nas okolina prihvatiti? Kako će se dijete ponovo uključiti u školu? Djeca se počinju brinuti kako će se vratiti u školu, pitaju se hoće li moći nastaviti sa svojim kolegama iz razreda... Postoje i problemi zbog vizualnih promjena kod djece liječene od raka, kao što je gubitak kose [6] .

Kod vizualnih promjena vrlo je važna dob u kojoj dijete oboli od raka i podrška okoline. Što je dijete starije, teže prihvaća vizualne i fizičke promjene. Na sve to mogu pozitivno utjecati obitelj, poznanici, prijatelji, vršnjaci... Na ovom mjestu želim istaknuti koliko je važno da se o ovoj temi govori u školama ne samo kada jedan od učenika oboli od raka. Djecu moramo pripremiti jer nikada ne znamo što život donosi, ne samo nama, već i učenicima i njihovim roditeljima [5].

3. Priprema projekta

U pripremi ovog projekta sama ideja nije bila dovoljna. Pročitavši literaturu, koja doista nije mala, ustanovila sam da je u pozadini mnogo više od samih problema djece i roditelja u trenutku kada je dijete bolesno i kada se liječi od raka. U tu svrhu sam pomoću ovog projekta pokušala osvijestiti koliko je potrebno shvatiti što nam omogućuje zdrav život te kako prihvatiti one kojima je bolest oduzela tu mogućnost. Bolest ne utječe na djecu samo fizički i vizualno. Može ostaviti teške posljedice na mozak i mentalne sposobnosti, djetetovo samopouzdanje i povjerenje u svoje sposobnosti, izražavanje emocija... [3]. Kako bi što bolje razumijela djecu oboljelu od raka pročitala sam razgovore koje je autorica Berta Jereb (2012) vodila s pacijentima. U pismima i razgovorima s oboljelima pojavilo se pitanje »Zašto baš ja?«. Koliko sam puta to čula od svojih učenika kada su morali usmeno odgovarati jedan od predmeta ili obrisati ploču. Tada im se svijet činio nepravednim. Je li to doista toliko teško i nepravedno kao oboljeti od raka?

3.1. Iz prigovaranja su proizašli svijest i suosjećanje

Projekt nisam željela tek tako predstaviti. Željela sam da proizađe iz razmišljanja o tome što može predstavljati poteškoću i prepreku u životu, kada ih postavljaju djeca sama i što doista mogu prevladati. Moj cilj je bio usmjeriti djecu na dobro obavljanje svojih zadataka i da istovremeno spoznaju da bi to, na što se žale, njihovi vršnjaci oboljeli od raka s veseljem obavljali, samo kad bi bili zdravi.

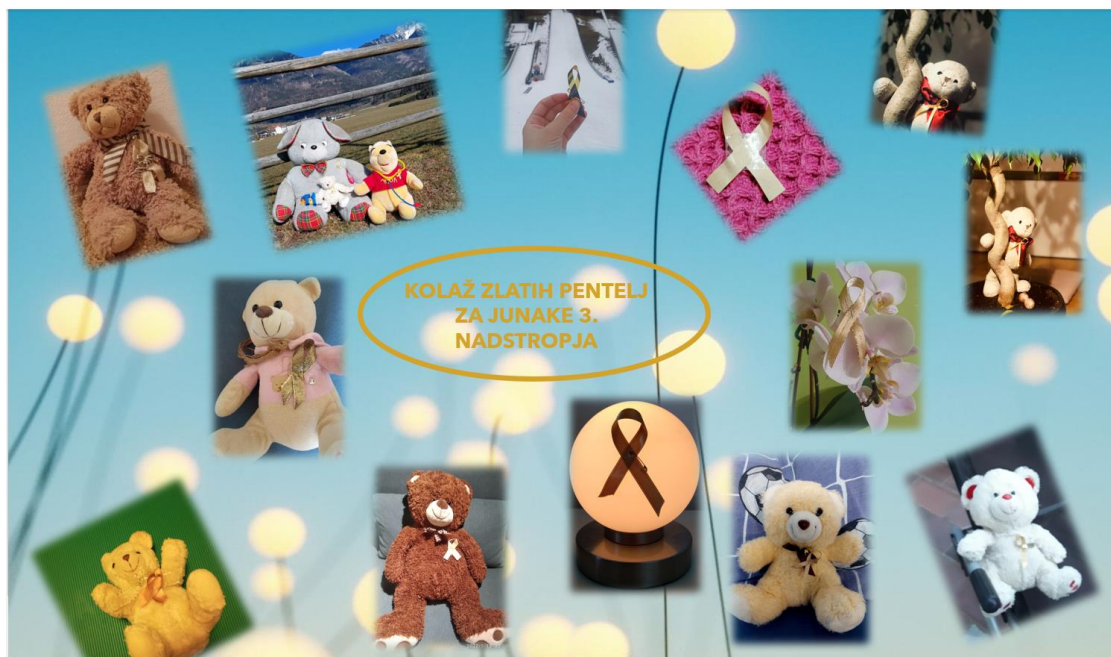
Najprije sam upoznala djecu s bolešću. Nisu je upoznali samo putem razgovora. Bilo im je zanimljivo razgovarati o činjenicama i zabludama o raku. Najprije sam ih pročitala, a djeca su sama odredila pročitano kao činjenicu ili zabludu. Istaknuli samo i utemeljili pravilan odgovor. Pogledali smo i film. Danas su videosnimke bliske djeci pa sam pretpostavila da će na taj način lakše

razumijeti poteškoće s kojima se susreću djeca oboljela od raka i kako ta bolest utječe na njih. Nakon gledanja filma prihvatili smo se ispunjavanja kviza "Što već znam o raku". [7]

3.2. Pisanje pisma i vrpca

Važan dio razgovora činilo je pisanje pisma. Samu aktivnost započela sam tako da, prije nego što počnu uzdisati i prigovarati da opet moraju nešto pisati i raditi u grupama na novim zadacima, neka prvo pomisle koliko bi djeca s trećeg kata Pedijatrijske klinike bila sretna da, kao i oni, mogu obavljati iste zadatke. Odmah sam privukla njihovu pažnju i iz njihovih razmišljanja proizašle su dobre ideje o tome kako djeci možemo uljepšati barem nekoliko trenutaka i kako druge osvijestiti o ovoj bolesti. Zadatak djece bio je da svaka grupa napiše pismo djeci s trećeg kata. Upute za pisanje pisma bile su da se predstave, da govore o svojim svakodnevnim poteškoćama kako bi, nakon upoznavanja s njihovom bolešću, spoznali koliko imaju sreće u životu. Predložila sam im da u pismu izraze svoje divljenje i poštovanje prema toj djeci koja se, bez obzira na bolest, suočavaju s teškim izazovima te da im upute ohrabrujuće misli. Pisma smo poslali društvu putem e-pošte 15. 2. 2022. godine.

Drugi zadatak djece bio je izraditi zlatnu vrpca koja je simbol podrške djeci, roditeljima i svima onima koji se zajedno bore s ovom podmuklom bolešću. Materijal su morali potražiti sami i bilo je važno da je u zlatnoj boji. Bili su vrlo kreativni (poklon vrpca, papir obojan zlatnom bojom, ručka papirnate vrećice, vrećice od tkanine...). Potom je vrpca fotografirana na što originalnijem mjestu, a slike skupljene u kolaž i zajedno s pismima poslana društvu.

Slika 1: Kolaž od zlatnih vrpca.

3.3. 15. veljače - Međunarodni dan djece oboljele od malignih bolesti

Glavni dio projekta bio je predviđen za Međunarodni dan djece oboljele od malignih bolesti. Na taj dan moji učenici petog razreda nosili su zlatne vrpce u školi i u malim grupama ostalim razredima u školi predstavili istine i zablude koje su naučili na početku projekta. Djeca iz ostalih razreda sa zanimanjem su pogledali kratku predstavu i iz predstave naučili pregršt informacija koje će im ostati u sjećanju.

4. Zaključak

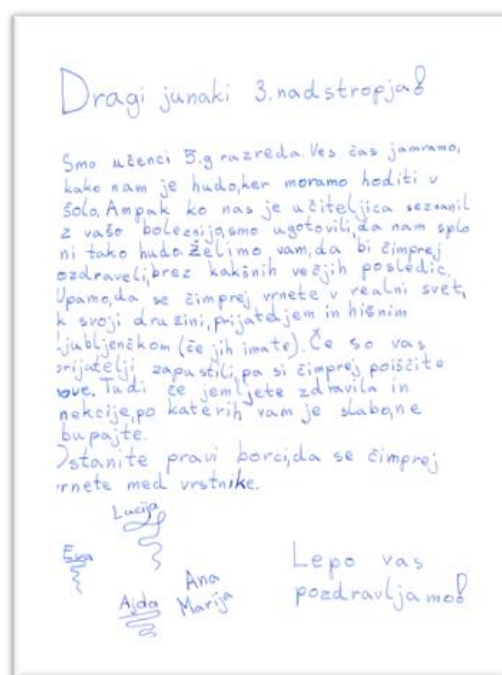
Projekt o podizanju svijesti djece o raku premašio je ne samo očekivanja djece, već i moja. Nisam mogla vjerovati da će djeca tako dobro osjetiti važnost ovog projekta. Iz dana u dan sve su se više uživali u posao i svoja zadatke, a primijetila sam i da su postali suosjećajni prema svojim kolegama i vršnjacima, da manje prigovaraju tijekom nastave i da jedni druge podsjećaju koliko im je drago što su zdravi. Osvješćivanje o ovom problemu želim nastaviti i u sljedećim godinama te svijest o ovom problemu proširiti na druge područnice i preostale razrede. Naime, djeca se ne upoznaju samo s bolešću već tijekom projekta

razvijaju osobine koje će im kasnije koristiti u životu. Postali su samoinicijativniji, suosjećajniji, pristojni te su obavili veći broj zadataka bez neposrednih uputa ...

Kroz ovakve projekte tijekom nastave i školovanja djeca stječu dodatna znanja za život i to je prava svrha školovanja. Pored znanja, dijete mora stjecati i određene sposobnosti za život.

Slika 2: Zahvala društva Junaka s 3. kata

Slika 3: Pismo junacima s 3. kata

5. Literatura

- [1] Društvo Junaki 3. nadstropja: URL: <https://junaki3nadstropja.si/> (15.2.2022)
- [2] Jereb, B. (2012). Mali vitezi. Celje: Celjska Mohorjeva družba
- [3] JEW Van Dongen – Melman. (1997). Ljubljana: Delo tiskarna
- [4] Ko otrok zboli za rakom. (2018). Celje: Celjska Mohorjeva družba
- [5] Korenjak, R.: Ostavlja li iskustvo dječje bolesti i liječenja posljedice na psihološkom polju u odrasloj dobi?. XIV. Seminar „In memorial dr. Dušana Reje“. 14; 2006, str. 108
- [6] Pretnar, B. (2017). Pobjednici - iskustva i savjeti pri pružanju pomoći roditeljima djece oboljele od raka
- [7] Kviz: URL: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc0jvfDmcGIJ2_-mtlHGV_SrnJmMZNbSFI-ENfR9LGJygcOLg/viewform